

Földrajz német nyelven

Helyi tanterv

9-10. évfolyam

A földrajztudomány a természeti és a társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, ezáltal sajátos helyet foglal el, és összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. Ezen interdiszciplináris sajátosság alapján válik a földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárggyá.

A földrajz az a tantárgy, amelyből a tanulók megismerhetik szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk jellemzőit, a körülöttük zajló folyamatokat – melyeknek önmaguk is részesei –, továbbá ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait, a környezetben való tájékozódást, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközöket és módszereket. A földrajz a természet- és társadalomföldrajz, valamint a regionális tudomány mellett számos földtudományágot képvisel a közoktatásban, integrálja a földtani, a légkörtani, a hidrológiai, a talajtani és a csillagászati tudást, valamint megjelenít gazdaságtudományi, szociológiai, demográfiai, néprajzi, politológiai ismereteket is.

Napjaink földrajzoktatása szakít a leíró jellegű, szigorúan ismeretközlő hagyományokkal, és a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Ez a földrajztanítás nem pusztán leírja a jelenséget, hanem annak okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva problémamegoldásra, jövőképzésre ösztönöz.

A földrajzoktatás a különböző geoszférákban zajló jelenségek, folyamatok természet- és társadalomtudományi szempontú vizsgálatával a szintetizáló gondolkodás kialakítására törekszik. Az önálló földrajzi ismeretszerzés és -feldolgozás, valamint a problémaorientált, elemző és értékelő gondolkodás fejlesztésével hozzájárul az információs társadalomra jellemző hír- és információáradatban történő eligazodáshoz, a felelős és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakításához. A Föld тұrőképességét veszélyeztető problémák felismertetése, az észlelhető és várható következmények beláttatása, a lehetséges megoldások keresése és bemutatása döntő szerepet játszik a cselekvőképes, a környezetért felelősséggel tenni akaró magatartás kialakításában.

A korszerű, a tanulók érdeklődését felkelteni képes földrajzoktatás alig képzelhető el a térinformatikai, illetve infokommunikációs eszközök használata nélkül, ez pedig hozzájárul a tanulók digitális kompetenciájának fejlődéséhez, tudatos eszközhasználóvá válásukhoz.

Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Ezért is fontos feladat, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapi életünket. A globális világ nyújtotta lehetőségek mellett fontos a nemzeti és az európai önazonosság felvállalása és ezek értékeinek megőrzése. Hazánk nemzeti értékeinek és a globális világban betöltött szerepének megismertetésével a földrajzoktatás hozzájárul a szülőföldhöz és a magyarsághoz való kötődés kialakításához és elmélyítéséhez.

A térbeli társadalmi egyenlőtlenségek által kiváltott folyamatok földrajzi okainak és lehetséges természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek bemutatása révén a földrajzoktatás hozzájárul az empatikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, történéseire és azok jövőbeli következményeire fókuszál, így hozzájárul az érdeklődés felkeltéséhez az aktuális, a körülöttünk zajló társadalmi-

gazdasági és környezeti folyamatok megismerése, megértése, megvitatása, továbbá a logikus érveken alapuló véleménynyilvánítás iránt. Napjaink társadalomföldrajzi, vallásföldrajzi és etnikai földrajzi folyamatainak bemutatása révén a tantárgy hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához is.

A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és szemléletmód kialakulását. Fontos feladatának tartja, hogy a mindennapi életben hasznosítható gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához.

A földrajz tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Szüntelenül változó és globalizálódó világunk megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás, információszerzés és a nyitott gondolkodás, amely elképzelhetetlen a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége nélkül. A földrajztanulás célja, hogy elősegítse a megszerzett ismeretek alkalmazását a mindennapi élet különböző területein, támogassa az egyéni igényekkel összhangban lévő önirányító és önfejlesztő tanulás képességének fejlődését. Cél, hogy a tanuló képes legyen a földrajzi-földtudományi, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi jellegű információk felismerésére és összegyűjtésére a valós térben (például terepen) csakúgy, mint különböző információhordozókból (például újságcikkek, grafikonok, térképek, híradások, forrásszövegek, karikatúrák, képek, ábrák elemzése révén).

A kommunikációs kompetenciák: A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával a földrajztanítás segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége. A kommunikációs kompetenciák fejlesztését segítik a földrajzi tartalmú információk értelmezését elváró írásbeli és szóbeli – közöttük a prezentációhoz kapcsolódó – feladatok megoldása. A különböző forrásokból gyűjtött információk, leírások értelmezése és feldolgozása hozzájárul a szövegértési kompetencia fejlesztéséhez.

A digitális kompetenciák: A korszerű földrajzoktatás elképzelhetetlen a digitális világ nyújtotta aktuális információk tanításba való beépítése nélkül. Ehhez szükség van a tanuló digitális kompetenciáinak alkalmazására. A tanulási-tanítási folyamat tudatosan épít a digitális térképek, térinformatikai szoftverek alkalmazására, elemzések elvégzésére, földrajzi összefüggések felismerésére és megértésére.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A földrajztanítás során a földrajzi problémák kezdetben közös, majd csoportos vagy önálló megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A földrajztanítás fontos célja az analógiás gondolkodás, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási készségének fejlesztése. A különböző földrajzi folyamatok vizsgálata során szükség van az analitikus és a szintetizáló gondolkodásra. Előtérbe kerül az új megoldási ötletek megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig nagy hangsúlyt kap a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása, a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása. Fontos feladat a mérlegelő gondolkodás megerősítése.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A földrajz elsősorban a társadalomföldrajzi témák feldolgozásával hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának támogatása. A csoportos és interaktív munkamódszerek alkalmazása során lehetőség nyílik az egyéni és a kollektív felelősség tudatosítására. A kooperatív módszerek

alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy későbbi élete során képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén kezelni tudja a felmerülő konfliktusokat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: Modern földrajzoktatásunk révén napjaink társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodáshoz, az aktív, kreatív, a körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó állampolgárrá váláshoz. Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

9-10. évfolyam

A 9–10. évfolyamos földrajz tananyag a természeti és társadalmi környezet összefüggéseivel, kölcsönhatásaival foglalkozik, és tudatosan épít az általános iskolában elsajátított földrajzi, természet- és társadalomtudományi ismeretekre. A középiskolai tananyag a múltból kiindulva a jelen folyamataira, jelenségeire és azok lehetséges jövőbeli következményeire összpontosít, építve a hagyományos és digitális térképi, grafikus és szöveges adatforrásokból megszerezhető információkra.

A középiskolai évfolyamok tananyaga a geoszférák természeti, társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatait állítja a középpontba, kiemelt hangsúlyt helyezve a térbeli folyamatok közötti összefüggésekre, kölcsönhatásokra. A 9. évfolyam feladata a kozmikus környezet, valamint a geoszférák természeti folyamatainak, törvényszerűségeinek megismertetése és megértetése, a tananyag-feldolgozás fókuszába állítva a folyamatok összefüggéseinek és hatásmechanizmusainak bemutatását, a földrajzi eredetű veszélyek és kockázatok felismerését, illetve a természeti erőforrások és a társadalmi-gazdasági folyamatok közti kapcsolatok feltárását. A 10. évfolyam kiemelt feladata a 21. század jellemző társadalmi és gazdasági folyamatainak, a mindinkább globális léptékben szerveződő világ gazdaság térbeli sajátosságainak feltárása a tanulók előtt. Ugyancsak a tantárgy feladata ezen az évfolyamon az egész bolygónk jövőjét meghatározó természet-, társadalom- és gazdaságföldrajzi okokra visszavezethető problémák, veszélyhelyzetek összefüggésekben történő bemutatása, a mind nagyobb mértékű fogyasztás és a fenntarthatóság között feszülő ellentétek problémaközpontú feldolgozása, illetve az egyéni szerepvállalás lehetőségeinek és fontosságának felismertetése.

A földrajzoktatás ebben a képzési szakaszban is fontosnak tartja a tananyag feldolgozása során elsajátított földrajzi tudás és a mindennapi élet történései, döntéshelyzetei közötti kapcsolatok bemutatását. Tudatosan épít a tanulók más forrásokból (média, világháló, utazások stb.) megszerzett földrajzi ismereteinek és a korábbi évfolyamokon kialakított készségek, képességek és saját tapasztalatok tanórai alkalmazására.

A középiskolai földrajzoktatás komplex és szemléletformáló ismeretanyaga révén segíti a tanuló pályaválasztását, eligazodását a munka világában, illetve felkészíti a szakirányú

felsőfokú tanulmányokra. Hozzájárul ahhoz, hogy a középiskolai földrajzi tanulmányok befejezésekor a tanuló biztonsággal eligazodjon a természeti és társadalmi környezetben, illetve földrajzi ismereteit alkalmazni tudja a mindennapi életben. Fontos szerepet játszik abban, hogy a tanuló felnőtt élete során reálisan tudja értékelni a természeti veszélyeket és környezeti kockázatokat, ezzel összefüggésben tudjon helyes döntést hozni. Kialakítja a tanulóban a földrajzi problémák iránti érzékenységet, valamint az azokra való reflektálás, a tudatos és felelős véleménynyilvánítás képességét.

A földrajzoktatás ahhoz is hozzájárul, hogy az iskolából kilépő tanuló képes legyen felelős döntéshozatalra az állampolgári szerep gyakorlása során, valamint kialakuljon benne az igény arra, hogy későbbi élete folyamán önállóan tovább gyarapítsa földrajzi ismereteit.

A 9–10. évfolyamon a természet- és társadalomföldrajzi folyamatok közti kapcsolatrendszerek bemutatása révén továbbra is kiemelt feladat az analízáló és szintetizáló földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése, a tanulók ismereteinek rendszerezése. További kiemelt feladat a geoszférák jellemzőinek, törvényszerűségeinek és változásainak, valamint az ember geoszférákat befolyásoló társadalmi és gazdasági tevékenységeinek megismerésén keresztül a rendszerben való gondolkodás, az egyéni és közösségi felelősségvállalás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint a felelős döntéshozatal fejlesztése. A 9. és 10. évfolyamos földrajz tananyag témaköreinek feldolgozása során a tanuló:

- földrajzi tartalmú adatok, információk alapján következtetéseket von le, tendenciákat ismer fel és várható következményeket (prognózist) fogalmaz meg;
- feltárja a földrajzi folyamatok, jelenségek közötti hasonlóságokat és eltéréseket, különböző szempontok alapján rendszerezi azokat;
- földrajzi megfigyelést, vizsgálatot, kísérletet tervez és valósít meg, az eredményeket értelmezi;
- megkülönbözteti a tényeket a véleményektől, adatokat, információkat értékel;
- önálló, érvekkel alátámasztott véleményét fogalmaz meg földrajzi kérdésekben.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet kell hogy kapjon a földrajzi tartalmú információszerzés és -feldolgozás, valamint a digitális eszköz-használat. Ennek megfelelően a tanuló:

- céljainak megfelelően kiválasztja és önállóan használja a hagyományos, illetve digitális információforrásokat és adatbázisokat;
- adatokat rendszerez és ábrázol hagyományos és digitális eszközök segítségével;
- földrajzi tartalmú szövegek alapján lényegkiemelő összegzést készít szóban és írásban;
- megadott szempontok alapján alapvető földrajzi-földtani folyamatokkal, tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel;
- közvetlen környezetének földrajzi megismerésére terepvizsgálódást tervez és kivitelez;
- digitális eszközök segítségével bemutat és értelmez földrajzi jelenségeket, folyamatokat, törvényszerűségeket, összefüggéseket.

A 9. évfolyam témaköreinek áttekintő táblázata

Témakör	Óraszám
Astronomie	6
Die Lithosphäre (Die Gesteinshülle)	13
Die Atmosphäre (Die Lufthülle)	11
Die Hydrosphäre (Die Wasserhülle)	7
Die Wechselwirkungen der Geosphären	15
Demographische Prozesse	10
Das Geld und seine Rolle in der Weltwirtschaft	10

Összesen: 72 óra

<u>Témakör: Astronomie</u> Óraszám: 6 óra		
Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tudatosan használja a földrajzi és a kozmikus térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket, ismeri a légi- és űrfelvételek sajátosságait, alkalmazási területeit; - térszemlélettel rendelkezik a csillagászati és a földrajzi térben. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - érti a Világegyetem tér- és időbeli léptékeit, elhelyezi a Földet a Világegyetemben és a Naprendszerben; - ismeri a Föld, a Hold és a bolygók jellemzőit, mozgásait, valamint ezek 	<ul style="list-style-type: none"> - a különböző léptékű és típusú térképek és műholdfelvételek összehasonlításával, valamint a segítségükkel történő környezeti változások megfigyelésével, elemzésével az analízis és szintetizálás, valamint a problémaközpontú gondolkodás fejlesztése - a földrajzi térben való tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű és típusú térképek és műholdfelvételek alkalmazásával a digitális kompetencia fejlesztése - a csillagászati és időszámítási feladatok elvégzésével a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése - a Világegyetem és a Naprendszer jellemzőinek 	<ul style="list-style-type: none"> - a különböző típusú térképek és műholdfelvételek összehasonlítása irányított szempontok alapján grafikus rendszerező segítségével pármunkában - az égbolt felfedezése, a Naprendszer bolygóinak, holdjainak, illetve csillagképeinek tanulmányozása okostelefonos alkalmazások vagy online, szabad felhasználású szoftverek segítségével Föld körüli utazás 3D-ben műholdfelvételek segítségével, illetve 3D

<p>következményeit, összefüggéseit;</p> <ul style="list-style-type: none"> - értelmezi a Nap és a Naprendszer jelenségeit, folyamatait, azok földi hatásait; - egyszerű csillagászati és időszámítással kapcsolatos feladatokat, számításokat végez; - problémaközpontú feladatokat old meg, környezeti változásokat hasonlít össze térképek és légi- vagy űrfelvételek párhuzamos használatával. 	<p>ismeretével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> - a naptevékenység és a Föld mozgásainak részletes ismerete révén az analízáló és szintetizáló gondolkodás fejlesztése 	<p>modellek, vizualizációk tanulmányozása</p> <ul style="list-style-type: none"> - animációk keresése az interneten a Föld és a Hold mozgásairól - a Nap, a Hold és a Föld mozgásainak, valamint Kepler törvényeinek testmodellezése
--	---	--

Fogalmak: Sonnensystem, Milchstraßensystem, Stern, Gesteinsplaneten, Gasplaneten, Mondphasen, Sonnen- und Mondfinsternis, Ortsbestimmung, Ortszeit, Zonenzeit, Zeitzonen

Témakör: Die Lithosphäre (Die Gesteinshülle)

Óraszám: 11 óra

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a Föld felépítésének törvényszerűségeit; - párhuzamot tud vonni a jelenlegi és múltbeli földrajzi folyamatok között; - ismeri a kőzetburok folyamataihoz kapcsolódó földtani veszélyek okait, következményeit, tér- és időbeli jellemzőit, illetve elemzi az alkalmazkodási, kármegelőzési lehetőségeket; - érti a különböző kőzettani felépítésű területek eltérő 	<ul style="list-style-type: none"> - a földtani folyamatok, kockázatok és veszélyek ismeretével a problémamegoldó, analízáló és szintetizáló gondolkodás fejlesztése - a földtani folyamatok mindennapi vonatkozásainak és alkalmazási módjainak ismeretével a földrajzi térszemlélet, a rendszerben való gondolkodás és a környezettudatos, fenntarthatóságra törekvő magatartás fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - akontinentális és az óceáni kéreg összehasonlító táblázatának készítése Gondolattérkép készítése a lemezmozgások következményeiről -szövegalámondás készítése virtuális sétához, pl. a Yellowstone parkban, Izlandon vagy az Afrikai törésvonal és árokrendszer mentén

<p>környezeti érzékenysége, terhelhetősége közti összefüggéseket.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>-összefüggéseiben mutatja be a lemeztectonika és az azt kísérő jelenségek (földrengések, vulkanizmus, hegységképződés) kapcsolatát, térbeliségét, illetve magyarázza a kőzetlemezmozgások lokális és az adott helyen túlmutató globális hatásait;</p> <p>- felismeri az alapvető ásványokat és kőzeteket, tud példákat említeni azok gazdasági és mindennapi életben való hasznosítására.</p>	<p>- a lemeztectonika folyamatát bemutató ábrák, modellek és animációk elemzésével az ábraelemző képesség, a logikus gondolkodás fejlesztése</p> <p>- a földrengések folyamatát (okai, következményei, kármegelőzési lehetőségek) bemutató forrásszövegek feldolgozásával a szövegértési és -elemző képesség, valamint a mérlegelő gondolkodás és véleményalkotás fejlesztése</p> <p>- a Föld felépítésének törvényszerűségei</p> <p>- lemeztectonika és az azt kísérő folyamatok (földrengések, vulkanizmus, hegységképződés), összefüggéseik</p>	<p>- projektfeladat: ásvány- és kőzetgyűjtemény (virtuális is lehet) készítése, feliratozás készítése az egyes kőzetekhez</p> <p>- a vulkáni utóműködés hazai előfordulásainak összegyűjtése az internet segítségével, majd csoportosítása a tanult szempontok alapján</p> <p>- hírfigyelés: hazai és nemzetközi hírek keresése és elemzése aktuális földtani folyamatok, kockázatok és veszélyek témakörében</p>
---	--	---

Fogalmak: geothermische Energie,, Gesteinsplatten, Plattentektonik, Gebirgsbildung, Vulkanismus, Magma, Lava, postvulkanische Tätigkeit, Erdkruste, Erdmantel, Erdkern, Tiefsee graben, mittelozeanischer Rücken, Faltung, Verwerfung, magmatische Gesteine, Sedimentgesteine, metamorphe Gesteine, Mineralien, Sandstein, Kalkstein, Granit, Basalt, Andesit

Topográfiai ismeretek:

Platten: Eurasische, Afrikanische, Nordamerikanische, Südamerikanische, Antarktische, Indo-australische, Pazifische

Gebirgssysteme: Kaledonische, Variskische, Eurasische, Pazifische

Témakör: Die Atmosphäre (Die Lufthülle)

Óraszám: 9 óra

<p>Tanulási eredmények</p> <p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>
--	--	--------------------------------------

<p>-ismeri a légkör szerkezetét, fizikai és kémiai jellemzőit, magyarázza az ezekben bekövetkező változások mindennapi életre gyakorolt hatását;</p> <p>- megnevezi a légkör legfőbb szennyező forrásait és a szennyeződés következményeit, érti a lokálisan ható légszennyező folyamatok globális következményeit.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>-összefüggéseiben mutatja be a légköri folyamatokat és jelenségeket, illetve összekapcsolja ezeket az időjárás alakulásával; időjárási térképeket és előrejelzéseket értelmez, egyszerű prognózisokat készít;</p> <p>-felismeri a szélsőséges időjárási helyzeteket, és tud a helyzetnek megfelelően cselekedni;</p> <p>a légkör globális változásaival foglalkozó forrásokat elemez, érveken alapuló véleményt fogalmaz meg a témával összefüggésben;</p> <p>-magyarázza az éghajlatváltozás okait, valamint helyi, regionális, globális következményeit.</p>	<p>- az időjárás és az éghajlat közti különbségek és jellemzőik ismeretével a logikai és a rendszerben való gondolkodás fejlesztése</p> <p>- az időjárás témaköréhez kapcsolódó műholdfelvételek online alkalmazása kapcsán a digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>- a légkör témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzésének, adott szempontok szerinti megfigyelésének és értelmezésének fejlesztése</p> <p>- az éghajlatváltozás globális és lokális okainak, következményeinek, mérséklési és alkalmazási stratégiáinak ismeretével a rendszerben való gondolkodás, az egyéni és közösségi felelősségvállalás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint a felelős döntéshozatal fejlesztése</p> <p>- az éghajlatváltozással kapcsolatos, hagyományos és online forrásszövegek elemzése</p> <p>- a légkör szerkezete, fizikai és kémiai jellemzői</p> <p>- a levegő felmelegedése és az azt befolyásoló tényezők</p> <p>- légköri folyamatok és jelenségek (felhő- és csapadékképződés, légköri képződmények: ciklon, anticiklon, trópusi ciklonok, időjárási frontok)</p> <p>- időjárási jelenségek értelmezése (pl.: időjárás-jelentések)</p> <p>- földi légkörzés, monszun</p> <p>- a légkör globális változásai és problémái (ózonréteg elvékonyodása, savas esők,</p>	<p>- szimulációs gyakorlat: időjárás-jelentés és prognózis készítése műholdfelvételek, online adatok felhasználásával</p> <p>- légköri jelenségek tanórai vizsgálata okostelefonos alkalmazás használatával, valós adatokból dolgozó vizualizáció tanulmányozásával</p> <p>- egyszerű légköri kísérletek elvégzése, a tapasztalatok rögzítése</p> <p>- projektfeladat: időjárás-megfigyelés – saját meteorológiai mérések rögzítése, az adatok ábrázolása és értelmezése, az adatokon alapuló számolási feladatok elvégzése</p> <p>- az éghajlatváltozással, időjárási veszélyhelyzetekkel kapcsolatos hagyományos és online forrásszövegek elemzése, szóbeli értékelése</p> <p>- ötletbörze: környezettudatos energiahasználat, a légkör megújuló energiaforrásainak hasznosítása a mindennapi életben</p>
--	--	---

	éghajlatváltozás, szmog): okok és következmények	
Fogalmak:Troposphäre, Stratosphäre, Treibhauseffekt, Isothermen, Wind, Ozonschicht, Kaltfront, Warmfront, Zyklone, Antizyklone, Wolken- und Niederschlagsbildung, Niederschlagsarten, Wettervorhersage, globale Erwärmung, Passatwinde, Westwinde, Polarwinde, Monsunwinde, Sauerregen, Dürre, Sonnenenergie, Windenergie		
<u>Témakör: Die Hydrosphäre (Die Wasserhülle)</u> Óraszám: 7 óra		
Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>- ismeri a felszíni és felszín alatti vizek főbb típusait, azok jellemzőit, a mennyiségi és minőségi viszonyait befolyásoló tényezőket, a víztípusok közötti összefüggéseket;</p> <p>- igazolja a felszíni és felszín alatti vizek egyre fontosabbá váló erőforrásszerpét és gazdasági vonatkozásait, bizonyítja a víz társadalmi folyamatokat befolyásoló természetét, védelmének szükségességét.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>- ismeri a vízburokkal kapcsolatos környezeti veszélyek okait, és reálisan számol a várható következményekkel;</p> <p>- tudatában van a személyes szerepvállalások értékének a</p>	<p>- a vízburok témakörével kapcsolatos ismeretek mindennapi életben történő alkalmazásának erősítése, ezáltal az analízis és szintetizáló gondolkodás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint az egyéni és közösségi felelősség fejlesztése</p> <p>- a vízburok témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzésével, adott szempontok szerinti megfigyelésével és értelmezésével a levegőburok és a vízburok összefüggéseinek igazolása, ezáltal a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése</p> <p>- a vízburok témakörével kapcsolatos hagyományos és online hírek, cikkek elemzése kapcsán a mérlegelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése</p>	<p>- projektfeladat: vízfogyasztási szokások felmérése, egyéni és közösségi vízlábnyom kiszámítása – víztakarékossági javaslatok megfogalmazása</p> <p>- a vízburok témakörével kapcsolatos hagyományos és online média híreinek értelmezése, reflektálás, saját vélemény megfogalmazása</p> <p>- a felszíni és felszín alatti vizek főbb típusainak és azok jellemzőinek összefoglalása gondolattérkép elkészítésével</p> <p>- projektfeladat: A víz világnapja alkalmából iskolai rendezvény programjának összeállítása, a program lebonyolítása</p>

<p>globális vízgazdálkodás és éghajlatváltozás rendszerében.</p>		
<p>Fogalmak: Ozeane, Meere, unterirdisches Wasser, Grundwasser, wasserstauende Schicht, Thermalwasser, Minderwasser, Wellengang, Meeresströmungen, Gezeit, Mündungen, Einzugsgebiet, Wasserscheide, Wasserstand, Wasserergiebigkeit, Wasserführung, Fließgeschwindigkeit, Hochwasser, Altwasser, Abwasser</p> <p>Topográfiai ismeretek: Atlantischer Ozean, Indischer Ozean, Stiller (Pazifischer) Ozean, Eismeer Adriatisches Meer, Ostsee, Nordsee, Schwarzes Meer, Mittelmeer, Kaspisches Meer, Mexikanischer Golf, La Manche, Persischer Golf, Rotes Meer Plattensee, Bodensee, Neusiedler See, Totes Meer, Velencer See, Die Großen Seen, usw. Amazonas, Colorado, Donau, Elbe, Kongo, Mississippi, Ob, Po, Rhein, Themse, usw.</p>		
<p><u>Témakör: Die Wechselwirkungen der Geosphären</u> Óraszám: 15 óra</p>		
<p>Tanulási eredmények</p> <p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>-összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban mutatja be a földrajzi övezetesség rendszerének egyes elemeit, a természeti jellemzők társadalmi-gazdasági vonatkozásait;</p> <p>- összefüggéseiben mutatja be a talajképződés folyamatát, tájékozott a talajok gazdasági jelentőségével kapcsolatos kérdésekben, ismeri Magyarország fontosabb talajtípusait;</p> <p>- bemutatja a felszínformálás többtényezős összefüggéseit, ismeri és felismeri a különböző felszínformáló folyamatokhoz (szél, víz, jég) és közettípusokhoz</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>- a geoszférák egymással kölcsönösen összefüggő folyamatainak komplex elemzésével a rendszerben történő gondolkodás, az analízis, szintetizáló és logikai gondolkodás fejlesztése</p> <p>- a geoszférák közötti kölcsönhatások kiemelésével a geoszférák fejlődésének időbeli szakaszaihoz kötődő, meghatározó jelentőségű földtörténeti események bemutatása</p> <p>- a természeti és társadalmi tényezők kölcsönhatásának ismerete által a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>- földtörténeti eseménysorok elemzése pl. logikai láncok alkotásával, „gázlókövek” módszer alkalmazásával</p> <p>- logikai kapcsolatok keresése, halmazképzés a geoszférákat jellemző szókészlet felhasználásával</p> <p>- látványos idővonal vagy földtörténeti óra készítése a geoszférák fejlődéséről grafikus elemekkel vagy online interaktív tervezővel</p> <p>- a Föld több különböző pontjának éghajlatáról készült diagramok tanulmányozása, azok</p>

<p>kapcsolódóan kialakuló, felszíni és felszín alatti formakincset.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>-érti az ember környezetátalakító szerepét, ember és környezete kapcsolatrendszerét, illetve példák alapján igazolja az egyes geoszférák folyamatainak, jelenségeinek gazdasági következményeit, összefüggéseit; felismeri a történelmi és a földtörténeti idő eltérő nagyságrendjét, ismeri a geoszférák fejlődésének időbeli szakaszait, meghatározó jelentőségű eseményeit.</p>	<p>Az egyes geoszférák folyamataihoz, jelenségeihez kapcsolódó veszélyek, veszélyhelyzetek reális értékelésének kialakítása</p> <p>- egyszerű talajtani kísérletek elvégzésével, értelmezésével és a geoszférák rendszerébe történő illesztésével a logikus és rendszerben történő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A talajképződés az éghajlati, hidrológiai, földtani és domborzati tényezők kölcsönhatásának tükrében</p> <p>A talajok gazdasági jelentősége, talajpusztulás és talajvédelem</p> <p>A külső erők felszínformálása (víz, szél, jég)</p> <p>Az ember felszínformáló tevékenysége</p>	<p>összehasonlítása a lakóhely éghajlati adataival, értékeivel</p> <p>-az egyes geoszférák folyamataihoz, jelenségeihez kapcsolódó veszélyek, veszélyhelyzetek összegyűjtése, a hozzájuk kapcsolódó teendők csoportosítása</p> <p>- egyszerű talajtani kísérletek elvégzése, a talajok gazdasági jelentőségének, a talajvédelem fontosságának igazolása</p> <p>- tanulói kísérletek megtervezése és kivitelezése a külső erők felszínformáló munkájának megfigyelésére</p>
<p>Fogalmak: Erdgeschichte, innere und äußere Kräfte, physikalische und chemische Verwitterung, zonale und azonale Böden, Bodenverschmutzung, Bodenerosion, Karsterscheinungen, solare Klimazonen</p>		
<p><u>Témakör: Demographische Prozesse</u> Óraszám: 10 óra</p>		
<p>Tanulási eredmények</p> <p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>- bemutatja a népességszám-változás időbeli és területi különbségeit, ismerteti okait és</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>-aktuális demográfiai adatok elemzésével és összehasonlításával a matematikai és logikai,</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p> <p>- adatgyűjtés és az adatok ábrázolása a saját település és megye, valamint az ország</p>

<p>következményeit, összefüggését a fiatalodó és az öregedő társadalmak jellemző folyamataival és problémáival; - különböző szempontok alapján csoportosítja és jellemzi az egyes településtípusokat, bemutatja szerepük és szerkezetük változásait; érti és követi a lakóhely környékén zajló település- és területfejlődési, valamint demográfiai folyamatokat.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>különböző népességi, társadalmi és kulturális jellemzők alapján bemutat egy kontinenst, országot, országcsoportot.</p>	<p>valamint az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése - aktuális hírekre, információkra történő reflektálással a felelős véleményalkotás és a vitakultúra fejlesztése -a demográfiai szakaszok (átmenetek) jellemzői, a népességszám és a korösszetétel társadalmi-gazdasági következményeinek elemzésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése - a 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatainak – pl. elvándorlás, városba áramlás, migráció – térbeli vonatkozásai, ezek okainak és összefüggéseinek feltárása - avilág nyelvi, vallási és kulturális sokszínűsége – a kulturális identitás és a kulturális globalizáció földrajzi összefüggései - a településtípusok szerepének, jellemzőinek átalakulása (tanya , falu, város kapcsolatrendszerének bemutatása) - a 21. századi nagyvárosi élet ellentmondásai</p>	<p>demográfiai adatainak alakulásáról, a tendenciák megfogalmazása - korfaelemzés – a lakóhely, megye, ország korfájának elemzése pl. a KSH interaktív korfái segítségével - az egyes országok, régiók eltérő demográfiai trendjeinek megismerése internetes alkalmazások segítségével - önálló kutatómunka: A 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatainak – elvándorlás, városba áramlás, migráció – térbeli vonatkozásai, okai és összefüggései. A kutatás eredményének bemutatása</p>
<p>Fogalmak: Demographische Phasen (Abschnitte), Bevölkerungsdichte, Bevölkerungsexplosion, Alterspyramide, Altersstruktur, Sprachen, Religionen, Siedlungen, Agglomeration, Verstädterung, Urbanisation</p>		
<p><u>Témakör: Das Geld und seine Rolle in der Weltwirtschaft</u> Óraszám: 10 óra</p>		
<p>Tanulási eredmények</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Javasolt tevékenységek</p>

<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> -magyarítja a monetáris világ működésének alapvető fogalmait, folyamatait és azok összefüggéseit, ismer nemzetközi pénzügyi szervezeteket; - bemutatja a működőtőke- és a pénztőkeáramlás sajátos vonásait, magyarázza eltéréseit. <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pénzügyi döntéshelyzeteket, aktuális pénzügyi folyamatokat értelmez és megfogalmazza a lehetséges következményeket; - pénzügyi lehetőségeit mérlegelve egyszerű költségvetést készít, értékeli a hitelfelvétel előnyeit és kockázatait; - alkalmazza megszerzett ismereteit pénzügyi döntéseiben, belátja a körültekintő, felelős pénzügyi tervezés és döntéshozatal fontosságát. 	<ul style="list-style-type: none"> -aktuális gazdasági, pénzügyi adatsorok elemzésével, értelmezésével és összehasonlításával a matematikai és logikai, valamint az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése - aktuális pénzügyi hírekre, információkra történő reflektálással a felelős véleményalkotás és a vitakultúra fejlesztése <p>A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével és értelmezésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> - az aktuális pénzügyi helyzetben elérhető befektetési lehetőségek összevetése az előnyök és a lehetséges veszélyek (befektetési háromszög) bemutatásával a felelős pénzügyi gondolkodás fejlesztése érdekében 	<ul style="list-style-type: none"> - aktuális banki adatok, tájékoztatók segítségével pénzügyi döntéshelyzetek szimulálása (pl. folyószámlanyitás, személyi kölcsön vagy lakáshitel felvétele, lakáscélú megtakarítás vállalása) - beszélgetés vagy helyzetgyakorlat a biztonságos pénz- és bankkártyahasználatról, tájékozódás elektronikus kiadványok segítségével - hírfigyelés –reflektálás, vélemény megfogalmazása és ütköztetése aktuális pénzügyi hírekkel kapcsolatban - a gazdasági tér folyamatait alakító szereplők bemutatása mozaikmódszerrel - hogyan jut el egy globális termék (pl. személyautó) a fogyasztóhoz?
<p>Fogalmak:Kapital, Investition, Unternehmen, Aktie, Kredit, Inflation, Budget</p>		

A 10. évfolyam témaköreinek áttekintő táblázata

Témakör	Óraszám
Globalisation, Weltwirtschaft	17
Ungarn	13
Globale Probleme	6

Összesen: 36 óra

<u>Témakör: Globalisation, Weltwirtschaft</u> Óraszám: 17 óra		
Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismerteti a gazdaság szerveződését befolyásoló telepítő tényezők szerepének átalakulását, bemutatja az egyes gazdasági ágazatok jellemzőit, értelme ismerteti a gazdasági szerkezetváltás folyamatát; megnevezi és értékeli a gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezőket; - ismerteti a világpolitika és a világ gazdaság működését befolyásoló nemzetközi szervezetek, együttműködések legfontosabb jellemzőit. 	<ul style="list-style-type: none"> - a társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlításával, a fejlettség területi különbségeinek elemzésével földrajzi problémák iránti érzékenység kialakítása, az azokra történő reflektálás képességének fejlesztése - a Föld különböző térségeiben kialakult eltérő társadalmi-gazdasági fejlettség okainak elemzése alapján az értékelő gondolkodás fejlesztése - a gazdaság szerveződését befolyásoló telepítő tényezők változó szerepének, a gazdaság gyors térbeli átalakulásának bemutatásával a komplex gondolkodás képességének fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> - a társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítása, elemzése adatsorok, tematikus térképek segítségével - a tanulók által kiválasztott termék előállításához megfelelő telephely keresése, a szükséges telepítő tényezők listázása kooperatív munkában - a piac működési elveit bemutató helyzetgyakorlat a termelő, a fogyasztó és a közvetítő szemszögéből - egy ismert transznacionális vállalat működési modelljének elkészítése - esettanulmány elkészítése a térségben megvalósult zöld- vagy barnamezős beruházásokról

<p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - értelmezi és értékeli a társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítására alkalmas mutatók adatait, a társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségeit a Föld különböző térségeiben; - értékeli az eltérő adottságok, erőforrások szerepét a társadalmi-gazdasági fejlődésben; - modellezi a piacgazdaság működését; - megnevezi a világgazdaság működése szempontjából tipikus térségeket, országokat; összehasonlítja az európai, ázsiai és amerikai erőterek gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepét, illetve azok változását a globális világban; - összefüggéseiben mutatja be a perifériatársadalmi-gazdasági fejlődésének jellemző vonásait, a felzárkózás lehetőségeit; - ismerteti az Európai Unió működésének földrajzi alapjait, példák segítségével bemutatja az Európai Unión belüli társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségeket, és megnevezi a felzárkózást segítő eszközöket; - értelmezi a globalizáció fogalmát, a globális világ kialakulásának és működésének feltételeit, jellemző vonásait; példák alapján bemutatja a globalizáció társadalmi- 	<ul style="list-style-type: none"> - a gazdasági szektorok világgazdaságban betöltött szerepének bemutatásával a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése - a piacgazdaság kialakulásának és működésének bemutatásával a mindennapi életben hasznosítható gazdasági, pénzügyi és vállalkozói ismeretek és képességek kialakítása és fejlesztése - a gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők elemzésével az összefüggésekben gondolkodás képességének fejlesztése - a nemzetközi szintű munkamegosztást kialakító okok és következmények értelmezésével a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése - a globális világ kialakulásának és működésének feltételei, jellemző vonásai - a globalizáció társadalmi-gazdasági és környezeti következményeinek, mindennapi életünkre gyakorolt hatásainak rendszerezésével a véleményformálás és az értékelő gondolkodás képességének kialakítása és fejlesztése - a világpolitika és a világgazdaság működését befolyásoló nemzetközi szervezetek, együttműködések legfontosabb jellemzői 	<ul style="list-style-type: none"> - az integrálódás fokozatainak ábrázolása piramisábrán - a gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők ábrázolása fűrtábrán - logikai lánc alkotása a nemzetközi szintű munkamegosztást kialakító okokról és következményekről - az amerikai, az európai és az ázsiai erőterek gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepét alátámasztó adatsorok összehasonlító elemzése
---	--	--

<p>gazdasági és környezeti következményeit, mindennapi életünkre gyakorolt hatását.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a centrum- és perifériatárségek kapcsolatrendszerének bemutatásával a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése - az amerikai, az európai és az ázsiai erőter gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepe a globális világban - a világgazdaság újonnan iparosodó térségeinek bemutatása, a fejlődés tényezőinek elemzése - egyedi fejlődési utak a sajátos szerepkörrel rendelkező országok példáján - a perifériatárségek társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemző vonásai, a felzárkózás nehézségei - más társadalmak kultúrájának megismerése iránti érdeklődés felkeltése, a különböző kultúrák iránti tolerancia fejlesztése 	
---	---	--

Fogalmak: GDP, GNI, Sektoren der Wirtschaft, Markt, Marktwirtschaft, transnationale Unternehmen (TNC), Innovation, Zentrum, Periphärie,

Topográfiai ismeretek:

Európa

Országok: Österreich, Belgien, Bulgarien, Tschechien, Dänemark, Vereinigtes Königreich (Großbritannien), Estland, Lettland, Litauen, Finnland, Frankreich, Griechenland, die Niederlande, Kroatien, Irland, Polen, Luxemburg, Malta, Deutschland, Norwegen, Italien, Russland, Portugal, Rumänien, Spanien, Schweden, die Schweiz, Serbien, die Slowakei, Slowenien

Városok: Wien, Berlin, Bern, Birmingham, Brüssel, Bukarest, Bremen, Frankfurt, Genf, Haga, Helsinki, Kijev, Koppenhagen, Lissabon, Ljubljana, London, Luxemburg, Madrid, Manchester, Marseille, Mailand, Moskau, München, Oslo, Paris, Prag, Riga, Rom, Rotterdam, Stockholm, Strasbourg, Stuttgart, Sankt Petersburg, Sofia, Tallinn, Turin, Triest, Warschau, Venedig, Vilnius, Volgograd, Zagrab, Zürich

Afrika

Országok: Republika Súdáfrika, Ägypten, Kenia, Marokko, Nigeria, Algerien, Tunesien

Városok: Alexandria, Kapstadt, Johannesburg, Kairo

Amerika

Országok: Argentinien, Die Vereinigten Staaten von Amerika (die USA), Brasilien, Kanada, Mexiko-Stadt, Venezuela, Panama, Chile, Kolumbien

Városok: Brasilia, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexiko-Stadt, Montreal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC, Atlanta, Dallas, Seattle, Santiago, Bogotá

Ausztrália és Óceánia

Országok: Australien, Neuseeland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

Országok: Die Vereinigten Arabischen Emirate, Südkorea, Philippinen, Indien, Indonesien, Irak, Iran, Israel, Japan, Kasachstan, China, Kuwait, Malaysia, Saudi-Arabien, Thailand, die Türkei

Városok: Ankara, Bagdad, Bangkok, Kalkutta, Hongkong, Istanbul, Jakarta, Jerusalem, Manila, Mekka, Osaka, Peking, Riad, Shanghai, Singapur, Seoul, Teheran, Tel Aviv, Tokio, Neu-Delhi

Témakör: Ungarn

Óraszám: 13 óra

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <p>- példák alapján jellemzi és értékeli Magyarország társadalmi-gazdasági szerepét annak szűkebb és tágabb nemzetközi környezetében, az Európai Unióban.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>- bemutatja a területi fejlettségi különbségek okait és következményeit Magyarországon,</p>	<p>- adatok elemzésével és összehasonlításával értékeli Magyarország társadalmi-gazdasági szerepét annak szűkebb és tágabb nemzetközi környezetében, a Kárpát-medencében és az Európai Unióban</p> <p>- Magyarország természeti-társadalmi értékeinek bemutatásával és rendszerezésével a nemzeti identitás erősítése</p> <p>- aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok</p>	<p>- projektfeladat: külföldieknek szóló országbemutató, országimázs-összeállítás forgatókönyvének megtervezése és elkészítése</p> <p>- a lakóhely munkaerőterképének elkészítése, következtetések levonása, a jól alkalmazható munkaerővel szembeni elvárások összegyűjtése</p> <p>- esettanulmányok segítségével a rendszerváltozás gazdasági</p>

<p>megfogalmazza a felzárkózás lehetőségeit; - értékeli hazánk környezeti állapotát, megnevezi jelentősebb környezeti problémáit.</p>	<p>bemutatásával és rendszerezésével a véleményformálás és az értékelő gondolkodás fejlesztése - a régiók jellemzőinek összehasonlításával a tanulók aktív közreműködésén, munkáltatásán alapuló tudásépítés fejlesztése (Budapest és az agglomeráció, Észak- és Dél-Alföld régió, Középhegységi régiók, Nyugat- és Dél-Dunántúl régió)</p>	<p>következményeinek megvitatása - milyen volt az élet az 1980-as években? címmel – az interjúk alapján társadalmi-gazdasági korrajz elkészítése - bírósági tárgyalás – helyzetgyakorlat különböző környezeti veszélyhelyzetekhez, katasztrófákhoz kapcsolódó témákban, pl.: vörösiszap-katasztrófa, vízhabzás a Rábán, ciánszennyezés a Tiszán - környezettudatos energiasztratégia kidolgozása szakértői csoportok kialakításával - projektfeladat: öröm- és bánattérkép készítése a megye, a régió rendezett, fejlődő és pusztuló, leszakadó területeiről</p>
---	---	--

Topográfiai ismeretek:

Régiók, megyék

Főbb települések: Ajka, Baja, Balassagyarmat, Balatonfüred, Békéscsaba, Budapest, Bük, Debrecen, Dunaújváros, Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyula, Hajdúszoboszló, Harkány, Hegyeshalom, Hévíz, Hódmezővásárhely, Hollókő, Jászberény, Kalocsa, Kaposvár, Kazincbarcika, Kecskemét, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Makó, Miskolc, Mohács, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Orosháza, Ózd, Paks, Pannonhalma, Pécs, Salgótarján, Sárospatak, Siófok, Sopron, Százhalombatta, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szentendre, Szentgotthárd, Szolnok, Szombathely, Tata, Tatabánya, Tihany, Tiszaújváros, Vác, Várpalota, Veszprém, Visegrád, Visonta, Záhony, Zalaegerszeg, Zalakaros

Témakör: Globale Probleme

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p>		

<p>- a lakóhely adottságaiból kiindulva értelmezi a fenntartható fejlődés társadalmi, természeti, gazdasági, környezetvédelmi kihívásait;</p> <p>- felismeri és azonosítja a földrajzi tartalmú természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti problémákat, megnevezi kialakulásuk okait, és javaslatokat fogalmaz meg megoldásukra;</p> <p>- rendszerezi a geoszférákat ért környezetkárosító hatásokat, bemutatja a folyamatok kölcsönhatásait;</p> <p>- a globális problémákhoz vezető, Földünkön egy időben jelenlévő, különböző természeti és társadalmi-gazdasági eredetű folyamatokat elemez, feltárja azok összefüggéseit, bemutatja mérséklésük lehetséges módjait és azok nehézségeit;</p> <p>- értelmezi a fenntartható gazdaság, a fenntartható gazdálkodás fogalmát, érveket fogalmaz meg a fenntarthatóságot szem előtt tartó gazdaság, illetve gazdálkodás fontossága mellett.</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <p>- példákkal igazolja a természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményeit, a környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatását, a lokális</p>	<p>- a földrajzi eredetű helyi, regionális és globális természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti veszélyhelyzetek kialakulásának magyarázata és megértése alapján az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése</p> <p>- a geoszférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése és a folyamatok kölcsönhatásainak bemutatása alapján a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése</p> <p>- a természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményeinek bemutatásával a veszélyek és kockázatok reális értékelési képességének kialakítása és fejlesztése</p> <p>- a környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatásának és a lokális szennyeződés globális következményeinek komplex értelmezése, a hatásaikra való felkészülés és védekezés képességének kialakítása és fejlesztése</p> <p>- a globális problémákhoz vezető, Földünkön egy időben jelenlévő, különböző természeti és társadalmi-gazdasági eredetű folyamatok értelmezése, összefüggései, mérséklésük lehetséges módjai és azok nehézségei</p>	<p>- képek, leírások alapján környezeti problémák felismerése, kialakulásuk magyarázata, mérséklésük lehetségeinek megfogalmazása</p> <p>- rajz, leírás készítése „Milyen lesz a lakóhelyed 20 év múlva?” címmel. Az elkészült alkotás értelmező bemutatása</p> <p>- mit tehet egy középiskolás a fenntarthatóság érdekében? – ötletbörze, a javaslatok rendszerezése, megvitatása</p> <p>- figyelemfelhívó plakátok készítése az ételmisszerpazarlásról és ételmisszerhiányról, a tudatos fogyasztói magatartás fontosságáról</p> <p>- a geoszférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése gondolattérképen</p> <p>Közvélemény-kutatás a tudatos fogyasztói (ételmisszer-, nyersanyag-, energiafogyasztás) magatartás fontosságáról, lehetségeiről, az eredmények kiértékelése, a tanulói vélemények ütköztetése</p>
---	--	--

<p>szennyeződés globális következményeit; - megfogalmazza az energiahatékony, nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás lényegét, valamint példákat nevez meg a környezeti szempontok érvényesíthetőségére a termelésben és a fogyasztásban; - megkülönbözteti a fogyasztói társadalom és a tudatos fogyasztói közösség jellemzőit; - bemutatja az egyén társadalmi szerepvállalásának lehetőségeit, a tevékeny közreműködés példáit a környezet védelme érdekében, illetve érvényesíti saját döntéseiben a környezeti szempontokat.</p>		
<p>Fogalmak: globale Probleme, Katastrophen, Überbevölkerung, UNESCO, WHO, globale Erwärmung</p>		